

KOOPERATIVA

Regionalna platforma za kulturu

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2017.

O Kooperativi

Kooperativa - Regionalna platforma za kulturu je regionalna mreža organizacija koje djeluju na području nezavisne kulture i suvremene umjetnosti u Jugoistočnoj Europi. Kooperativu su zajednički osnovale 21 organizacija nezavisne kulture iz zemalja regije: Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Makedonije, Slovenije i Srbije, aktivne u svim područjima suvremenog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Platforma Kooperativa je osnovana sa svrhom stvaranja dugoročnog i održivog okvira za suradnju i razvoj organizacija nezavisne kulture na području Jugoistočne Europe. Kooperativa djeluje kao registrirana platforma od 2012. godine, a njezino osnivanje i rad rezultati su dugogodišnje suradnje organizacija nezavisne kulture aktivnih na ovom području. Partneri okupljeni oko Kooperative usko surađuju od 2005. godine, a zajedno su provodili niz aktivnosti: suradničke projekte u sklopu pilot programa razmjene i suradnje; okupljanje i umrežavanje aktera nezavisne kulture; aktivnosti informiranja i edukacije. Pored toga, Kooperativa i akteri okupljeni oko nje djeluju i u području zagovaranja za mjere kulturnih politika koje bi sustavno unaprijedile međunarodnu kulturnu suradnju te omogućile njezinu dugoročnu održivost.

Platforma je, osim osnovnih strukturnih mehanizama upravljanja i djelovanja, definirala model odlučivanja koji je u prvom redu osmišljen s ciljem provedbe modela programske razmjene i suradnje u regiji između organizacija civilnoga društva u kulturi. Taj model obuhvaća kompleksnu strukturu zajedničkog donošenja odluka te intenzivnu suradnju pojedinih članica platforme u organizaciji zajedničkih projektnih aktivnosti, odnosno niza kulturnih i umjetničkih sadržaja u različitim gradovima i mjestima regije. Važan element tog modela odnosi se na donošenje odluka o suradničkim programima koji će se provoditi kroz platformu po principima izravne demokracije, na sjednicama skupštine.

Područja djelovanja udruge su:

- zagovaranje u okviru kulturnih i drugih srodnih politika
- razvoj organizacija civilnoga društva i kulturnih organizacija u regiji
- razvoj kulturne suradnje i suradnje civilnoga društva u regiji
- razvoj suvremenog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva.

I tijekom 2017. Kooperativa je djelovala u smjeru ostvarivanja strateških ciljeva organizacije:

- (1) Osiguravanje okvira za dugoročnu i održivu projektnu suradnju i programsku razmjenu između aktera nezavisne kulture u regiji;
- (2) Osnaživanje kapaciteta organizacija kroz transfer dobrih praksi i znanja;
- (3) Jačanje aktera koji mogu doprinijeti razvoju kulturnih i drugih politika koje će donijeti značajne promjene u kulturnim sustavima zemalja regije.

Razvoj dugoročne i održive suradnje između organizacija nezavisne kulture temeljni je strateški cilj naše platforme. Platforma aktivno djeluje na području oblikovanja, testiranja, kao i prema samom ostvarivanju i implementaciji modela suradnje čijom se primjenom povećava učestalost i stabilnost partnerskih odnosa između organizacija te omogućuje kontinuirana provedba suradničkih projekata u regiji.

U sklopu ovogodišnjeg rada platforme dovršen je ciklus Pilot programa Razmjene i suradnje u regiji pokrenut 2016. godine, a po završetku programa započet je proces analize i sistematizacije rezultata provedbe programa podrške. Analiza je predstavljena na konferenciji o sudioničkom upravljanju u Rijeci, a potom i članicama na skupštini. Dokument je trenutno u procesu finalizacije i bit će javno objavljen u veljači 2018. godine na službenim stranicama platforme.

U 2017. godini osigurana je uspješna provedba i dovršetak Pilot-programa Razmjene i suradnje. Osim pilot-programa, platforma se bavila i drugim aktivnostima kojima se radilo na uspostavljanju okvira za dugoročnu i održivu projektnu suradnju i programsku razmjenu između aktera nezavisne kulture u Regiji. Tako je za potebe mapiranja stanja i praćenja dinamika kontinuirano vođena komunikacija među članovima i članicama upravnog odbora te s predstavnicima donositelja odluka kako na razinama lokalne samouprave, tako i na nacionalnim razinama što se ponajprije odnosi na predstavnike ministarstava kulture u zemljama obuhvaćenim radom platforme. Jedno od značajnih postignuća rada platforme jest i uspostava društveno-kulturnog centra u Skoplju koji nastaje u suradnji makedonske platforme Jadro i Općine Centar iz Skoplja. Skupština platforme 2017. godine održana je u Skoplju i tom su prilikom održana dva važna sastanka. Jedan je sastanak s ministrom kulture Republike Makedonije Robertom Alagjovskim koji je pokazao interes za podršku radu platforme te volju da se Republika Makedonija aktivno uključi u promociju regionalne suradnje. Na sastanku s ministrom dogovoren je plan aktivnosti za 2018. te sljedeći koraci koji su potrebni kako bi se realizirala predložena suradnja s obzirom na interes da osim formalne, Ministarstvo mreži ponudi i financijsku podršku. Pored sastanka s ministrom, članovi upravnog odbora platforme sastali su se i s gradonačelnikom Općine Centar u Skoplju. Kako smo izvijestili u polugodišnjem periodu, u procesu je

finaliziranje modela upravljanja te obnova prostora, no uslijed lokalnih izbora i promjene vlasti došlo je do stagnacije ovog procesa. Stoga je sastanak s gradonačelnikom bio iznimno bitan jer je ponovno uspostavljena komunikacija.

Nastavili smo s programom Regionalni kulturni akcijski laboratorij koji za cilj ima osnaživanje aktera nezavisne kulturne scene u regiji, a trajno otvoren poziv je objavljen na stranicama platforme i usmjeren je organizacijama koje ocjenjuju da im suradnja s platformom može pomoći u rješavanju ključnih i urgentnih problema u lokalnim sredinama. U sklopu ovog programa podržana su dva prijedloga - SEEcult.org iz Srbije te Fondacioni Lumbardhi s Kosova.

U sklopu programa jačanja lokalnih mreža provedena su dva istraživanja: „Socio-ekonomski status i stilovi života i rada zaposlenih/angažovanih u civilnom sektoru u kulturi u društvima jugoistočne Evrope“ Nezavisne kulturne scene Srbije, te istraživanje Building Common Platform for Balkan Arts and Business Forum koji je provela slovenska mreža organizacija u kulturi Asociacija. U sklopu ove programske linije također je održana i radionica u Crnoj Gori, u Budvi, gdje je član upravnog odbora Teodor Celakoski, održao radionicu s lokalnim akterima na temu koncipiranje, komunikacije i oblikovanja strategije zagovaračkog procesa za uspostavu društveno-kulturnog centra po modelu civilno-javnog partnerstva.

Aktivnosti

1. Istraživanja NKSS i Asociacije u sklopu programa Jačanje lokalnih mreža

Članice platforme NKSS iz Srbije te Asociacija iz Slovenije, u sklopu ovogodišnjeg programa platforme provele su dva istraživanja u cilju snaženja djelovanja aktera nezavisne kulturne scene u regiji. Istraživanje NKSS-a bio je usmjeren na stjecanje detaljnog uvida u uvjete života i rada pojedinaca koji deluju u civilnom sektoru u kulturi – članova nevladinih organizacija koje se bave kulturom, samostalnih umetnika, kustosa i producenata, a partneri u provedbi aktivnosti su bili Društvo Asociacija - društvo nevladinih organizacij in samostojnih ustvarjalcev na području kulture in umetnosti iz Slovenije, Centar za održivi prostorni razvoj Exeditio iz Crne Gore, Udruženje za kulturu i umetnost Crvena iz Bosne i Hercegovine, Centar za savremenu umetnost iz Makedonije i Centar za istraživanje i rodnu politiku sa Kosova. Istraživanje Asociacije, provedeno od siječnja do svibnja 2017., usmjeren je na istraživanje potreba umjetnika na Balkanu u svrhu uspostavljanja platforme koja će doprinijeti njihovom snaženju i povezivanju. Istraživanje se odvijalo kroz tri faze: koordinaciju među

partnerima na pripremi koncepta istraživanja; terenskog istraživanja u Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Srbiji i Sloveniji te pripremi i pokretanju online platforme za Forum pod nazivom CUBUS (dostupna na linku: <http://www.cu-bus.info/>).

2. Radionica u Budvi

U sklopu programske linije Jačanje lokalnih mreža održana je radionica u Crnoj Gori, u Budvi. Krajem lipnja član upravnog odbora Teodor Celakoski je održao radionicu s lokalnim akterima na temu koncipiranje, komunikacije i oblikovanja strategije zagovaračkog procesa za uspostavu društveno-kulturnog centra po modelu civilno-javnog partnerstva.

3. Regionalni kulturni akcijski laboratorij (RegLab)

U ovoj smo godini također nastavili s programom Regionalni kulturni akcijski laboratorij koji za cilj ima osnaživanje aktera nezavisne kulturne scene u regiji, a trajno otvoren poziv je objavljen na stranicama platforme i usmjeren je organizacijama koje ocjenjuju da im suradnja s platformom može pomoći u rješavanju ključnih i urgentnih problema u lokalnim sredinama. Na sastanku upravnog odbora u veljači definirali smo okvir poziva za ovu godinu te raspravili potrebe za prilagodbom natječajnih propozicija i fokusa u odnosu na prethodno razdoblje. Nakon toga je oblikovan poziv te objavljen na stranicama platforme te distribuiran članicama.

Na ovogodišnji poziv su stigle tri prijave. Za jednu je upravni odbor procijenio da se ne uklapa u ciljeve ove programske linije te je zahtjev premješten u programsku liniju Jačanje lokalnih mreža, dok je drugim dvjema prijavama pružena podrška. Tako su kroz program RegLab provedeni programi SEEcult.org-a iz Beograda te Fondazioni Lombardhi iz Prizrena. SEEcult.org je pratio aktivnosti članica Asocijacije Nezavisna kulturna scena Srbije (NKSS) i ostalih aktera civilnog društva u polju suvremene kulture i umjetnosti, kao i u sferi medija u Srbiji, objavljujući više desetina tekstova u vezi sa aktivnostima nezavisne kulturne i umjetničke scene, kao i medijskih i drugih organizacija civilnog društva. Posebna pažnja posvećena je, između ostalog, problemu javnog prostora za organizacije nezavisne kulture, kampanji Remonta povodom nezavidne financijske situacije, ukidanju Kulturnog centra Požega, aktivnostima Inicijative nezavisne kulturne scene Novog Sada povodom nove gradske kulturne politike u okviru projekta Evropske prijestolnice kulture, kao i procesima donošenja Strategije razvoja kulture i Medijske strategije u Srbiji, kao i akcijama organizacija civilnog društva i medijskih udruženja u vezi sa tim procesima koji još nisu završeni. Fondazioni Lombardhi iz Prizrena zatražio je podršku u procesu poslagivanja njihovog kulturnog centra i rada organizacije koja upravlja

centrom. Tako su organizirane sesije za izradu i donošenje strategije i godišnjeg plana rada platforme. Aktivnosti su podrazumijevale i rad na konsolidaciji platforme RrOK Prizren - gradske platforme koja okuplja veći broj aktera, inicijativa i organizacija nezavisne kulture u ovom gradu za koju je Izrađen plan aktivnosti i definirani su strateški koraci.

4. Analiza i sistematizacija rezultata pilot programa podrške

Po završetku provedbe pilot-programa Razmjene i suradnje u regiji, započet je proces na analizi i sistematizaciji rezultata provedbe ove programske linije. Analiza je napravljena i predstavljena na konferenciji o sudioničkom upravljanju u kulturi održanoj u studenom u Rijeci te na skupštini platforme. Dokument je trenutno u procesu dizajna te će biti objavljen polovinom veljače na stranicama mreže.

5. Operativne aktivnosti

Rad članova upravnog odbora

Kontinuirano je vođena komunikacija među članovima i članicama upravnog odbora te s predstavnicima donositelja odluka kako na razinama lokalne samouprave, tako i na nacionalnim razinama što se ponajprije odnosi na predstavnike ministarstava kulture u zemljama obuhvaćenim radom platforme. Jedno od značajnih postignuća rada platforme jest i uspostava društveno-kulturnog centra u Skoplju koji nastaje u suradnji makedonske platforme Jadro i Općine Centar iz Skoplja. Trenutno je u procesu finaliziranja modela upravljanja institucijom te obnova prostora koji je grad dodijelio članicama na upravljanje. Komunikacija je također trajno vođena s predstavnicima donositelja odluka na lokalnim i gradskim razinama u Srbiji, Sloveniji i Crnoj Gori, a osobit interes za rad platforme i njezino daljnje osnaživanje kao i poticanje modela suradnje pokazuju ministri kulture Crne Gore i Makedonije. U sklopu sastanaka upravnog odbora osmišljen je program za ovogodišnju skupštinu platforme u sklopu koje su održana i dva javna događanja te dva sastanka - s ministrom kulture Republike Makedonije te s gradonačelnikom Općine Skoplje.

Skupština platforme

U prosincu 2017. održana je skupština platforme na kojoj je sudjelovalo 26 predstavnika organizacija i mreža članica platforme. U sklopu programa platforme održana su i dva javna događanja - okrugli stol na temu perspektive suradnje u regiji na kojem su sudjelovali Teodor Celakoski, član upravnog odbora Kooperative, Robert Alagjovovski, ministar kulture Republike Makedonije te Predrag

Cvjetičanin, voditelj Centra za empirijske studije kulture Jugoistočne Evrope, a moderirala ga je Antonija Letinić. Drugi okrugli stol bavio se temom modela sudioničkog upravljanja društveno-kulturnim centrima u regiji na kojem su sudjelovali Luka Knežević Strika iz NKSS-a iz Beograda, Jadranka Plut iz slovenske Asociacije, Tomislav Medak iz Operacije grad iz Zagreba te Jane Calovski, predsjednik makedonske mreže Jadro koja je trenutno u procesu uspostavljanja društveno-kulturnog centra u suradnji s Općinom Centar iz Skoplja. Stol je moderirala Milica Pečić.

Pored javnih događanja, održani su sastanci s ministrom kulture koji je dao otvorenu podršku radu platforme te iskazao interes za aktivniju podršku Republike Makedonije radu platforme, te sastanak s gradonačelnikom Općine centar kojim je ponovno pokrenut proces rada na uspostavi centra.

Naime, u jesen 2017. u Makedoniji su održani lokalni izbori i na tim je izborima došlo do promjene vlasti u Općini centar te je proces rada na društveno-kulturnom centru ušao u stagnaciju stoga je ovaj sastanak bio iznimno važan jer je proces ponovno pokrenut. Na skupštini je usvojen plan rada i financijski plan za narednu godinu. Jedna od ključnih tema ovogodišnje skupštine bilo je pitanje modela uključivanja novih članica te je usvojen model koji se temelji na tri principa: 1. uspješno sudjelovanje u provedbi Pilot programa razmjene i suradnje; 2. uspješna provedba programa kroz RegLab; 3. slaba geografska, problemska ili tematska zastupljenost u mreži.

///

U protekloj godini u platformu su primljene dvije nove članice. To su Centar za empirijske studije kulture Jugoistočne Evrope iz Srbije te Fondacioni Lumbardhi s Kosova. Članice su primljene temeljem uspješne provedbe programa u sklopu platforme. Nitko od dosadašnjih članica nije istupio iz članstva tako da mreža trenutno broji ukupno 26 članica.